

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 8 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A magyar nyelv és a választási reform.

II.

— Dr. Balogh Ernő javaslata. —

Zombor, április 9.

Akik az általános választójogban rejlő nemzeti veszedelem elhárításáról gondolkodtak, különféle orvosszereket ajánlunk e célra.

Balogh Ernő szóban levő füzetében valamennyit megrostálja s egyiket sem találja alkalmasnak a mind erősebben érvényesülni akaró, állambontó nemzetiségi törekvések megfékezésére és a magyar nemzet uralkodó jellegének biztosítására.

A lajstromos szavazást, melyet Franciaországban azért hoztak be, hogy a kisebbséget is arányos képviselőhöz juttassák s mely abban áll, hogy a kerületek nem egy képviselőt, hanem kikerekített nagyobb egészek 10—15, sőt ennél is több képviselőt választanak, nem fogadja el, mert nem a kisebbségeknek képviselőhöz juttatása, hanem erős magyar többség biztosítása a cél. Azonkívül a lajstromos választásnál a képviselő felelősségérzete is csökken

lefelé, mert azt sem tudja, kinek köszönheti a megbízó levelét és a választók bizalma is veszt intenzitásából, mert ha képviselőjének politikai pártállása ismeretes is előtte, magát a képviselőt nem ismeri.

Nem helyeselheti a többes szavazatok rendszerét sem. Mert ha a szavazatokat csak annyira fokoznák, hogy a jelenlegi viszonyok ne változnának, akkor fölösleges; ha pedig a nemzeti eszme érdekében a magyarul tudást részesítenék előnyeiben azokkal szemben, kik magyarul nem tudnak, az politikai igazságtalanság volna, mely inkább ingerelne és sebezne, semmint a magyar nyelv elsajátítására ösztönözne.

Az anyanyelven irni és olvasni tudást sem lehet a választójog föltételévé tenni két oknál fogva: először, mert kizárná a választójog élvezetéből a 35% magyar analfabétát, akik pedig értékes elemek a politikai érettség szempontjából, másodsor mert döntő közjogi vonatkozást adna a különböző nemzetiségek nyelvének s ezzel utat nyitna a teljes politikai széthullásnak.

A magyarul irni- és olvasnitudás,

mint a választó jog föltétele amellet, hogy szintén kizárná a magyar analfabétákat, a nemzetiségektől vagy sokat vagy keveset követelne. Sokat, ha teljes magyar műveltséget kívánnánk tőlük, mert ennek elsajátítása nagy időbe kerül s így a nem magyar ajkuak sokáig jutnának szavazójoghoz; keveset, ha a magyarul irni és olvasni tudást szószerinti értelemben vennők, mert a betűk megismertetésére elég ugyan egy pár hét, de ez a tudás a legtöbb esetben csak szemfényvesztés lenne.

Balogh Ernő a nemzetiségi mozgalom erőforrását az 1868. évben a nemzetiségi egyenjoguság tárgyában alkotott 44. t. c.-ben látja. Ez a törvény ütött csorbát az uralkodó magyar nemzet egységességén azzal, hogy a különféle nemzetiségeknek bizonyos feltételek mellett saját nyelvök használásának jogát elismerte. Ez a törvény adott és ad mai nap is alapot a nemzetiségi csoportok külön életműködésének, államellenes szeparatistikus törekvésének.

A nemzetiségi törvény bontó hatását az új választási törvényben kell visszazorítani, itt kell a magyar nyelv

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Csupa materializmus és egy csöpp kegyelet.

— Madách- tanulmány Az ember tragédiája XI. színéről. (London.) Különös tekintettel Eva alakjára. —

Irta: **Lévay Gyula.**

(Vége.)

S midőn Ádám féltékenységében arra kéri, hogy ne lássa többé azt a mézeskalács-szívet, amellyel kedvese, Artur ajándékozta meg, akit szerelemmel szeret, — eldobja a szívet!

Különben is igen közönséges alak.

Kiváncsi, részvétlen. Az akasztásban csak valami izgató jelenséget lát. Babonás. Feltűnést kereső, hiu, tetszelgő. S tul hiszékeny, tehát korlátolt is; lehet, hogy koránál fogva az, de korlátolt.

Szemérmetlenül kapzsi: „Vehetne ön vásárfiát nekem!” „Amott odább láttam sok ékszerárust!”

Ezt mind bele nevelték.

Egy vonás van a lelkében csupán, amely ha nem láttuk volna őt éppen a templomból kijönni, szinte Deus ex machina számba mehetne, ez: ragaszkodása: tisztelete és szeretete hitének leggyöngédebb eszményi nőalakja iránt: az Isten Anyja irányában. Ezt nem bírta belőle kiölni sem az élet, sem a nevelés, sem a rossz példa: ehhez gyermek-kora óta ragaszkodik és ragaszkodását egy szent kép előtt ki is nyilvánítja, „megszoktam e képről már mint gyerek megemlékezni, hogyha elmegyek előtte s most is olyan jól esik!”

Ez az a bizonyos „multak zenéje”,

amelyről Ádám beszél s amelyet a „női kebelben szívesen lát”, noha ő maga egész korával elzárkózik előle.

Ez az a bizonyos „égi szó”, amelyet azért hall meg ösztönszerűleg, mivel ragaszkodik ahhoz, akit legnagyobb mértékben tiszteletre és szeretetreméltónak tart.

Egy gondolat menti meg, de az a gondolat teljesen az övé . . . sajátja . . . a zive legrejtettebb zugában fészkel és ha buzdították volna az erényre ebben a korban, mikor a bűnt nyilvánosan gyakorolni kevesebb veszály jár, mint az erényt, talán még az anyja sem tudná megtéveszteni a kor hamis erkölcsével a divatos erkölcsi felfogással, de éppen ellenkezője áll: a bűn szabad, a bűn hasznos, a bűnt dicsőítik, megfizetik, az erényről pedig rosszat beszélnek, üldözik, padlás-

FENNÁLL 1824. ÉV ÓTA.

Husvéth István

műfestődéje és kémiai tisztító intézete Zomborban.

282-50-89

Elfogad uri, női és gyermekruhákat
TISZTÍTÁSRA ÉS FESTÉSRE
a legolcsóbb árak mellett.

jogos, valóságos és feltétlen uralmát minden időre biztosítani.

Maga a nemzetiségi törvény bevezetése és első szakasza megmutatják az irányt, melyben bátran, határozottan előrehaladva az osztatlan egységes magyar nemzet gondolatát politikai irott tételből politikai valósággá kell tenni. A bevezetés szerint Magyarország összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, az osztatlan egységes magyar nemzetet, az első szakasz szerint pedig a nemzet politikai egységénél fogva Magyarország államnyelve a magyar.

A nyelvbeli azonosság sine qua non feltétele minden más társadalmi egységességnek s ahol ez az egységesség nincs meg, ott meg kell csinálni. Nálunk is az egységes fejlődésnek akadálya nem az, hogy több faj van az országban, hanem az, hogy nem beszéli mindenki a magyar nyelvet.

Ezért a választójogot Balogh Ernő amagyarul értés föltételéhez köti, melyet egy kiküldött bizottság személyes tapasztalata, köztudomású tények vagy más elfogadható bizonyítékok alapján állapít meg.

Valamint Amerikában a politikai jogok gyakorlásának lehetősége az angol nyelvhez van kötve — ezt Amerikára érte természetesnek találja minden józan gondolkodású ember —, azonképen meg kell kívánnunk, hogy minden magyar állampolgár, aki Magyarország politikai életében bármilyen szerephez akar jutni, magyarul értsen.

Ehhez jogunk van s ha megtesszük, nem kell tartanunk sem külföldi beavatkozástól, mert idegen ország érdekét nem érintjük vele, sem nemzetiségi

forradalomtól, mert ez a telefon, gyorsvonat és manlicher mellett lehetetlen. De kötelességünk is, mert a szétszórt nemzetiségek egyenkint külön-külön kulturfeladatokra kis számuknál és szegénységüknél fogva képtelenek s ennél fogva csakis a magyar kultúra s ezzel együtt a magyar gazdasági érdek szférájában boldogulhatnak.

Attól nincs mit tartani, hogy a magyarul tudó nemzetiségek szaporodásával ellenségeink száma fog szaporodni, mert a tömegek sokkal józanabban, semhogy ostobaságokra ragadtatnák magukat. Ellenkezőleg a magyar nyelvtudás révén összeolvadnak egymással lelkileg, érzelmileg és értelmileg ép úgy, mint a különböző fajú és különböző nyelvet beszélő amerikaiak.

Üdvözljük Balogh Ernőt a nyíltságért és bátorságért, mellyel ezt a kérdést a nagy nyilvánosság elé tárta és szeretnők, ha azok a tényezők, kik a választási reform dolgában dönteni vannak hivatva, egészséges okfejtését magukévá tennék s a pillanatnyi alkuszertü intézkedések helyébe végre messze időkre kiható erős intézményt léptetnének életbe az egységes magyar nemzeti állam megvalósítása érdekében.

Nappali áram.

Mult számunkban már beszámoltunk a hármass ajánlatról, melyet a villamos társaság tett a városi villamos bizottság ülésén a nappali áram behozatalára vonatkozólag.

Mennyire komolyan veszi a kérdést, annak nyilvánvaló bizonyítékát adta azzal, hogy azóta a nappali áram bevezetésének költségvetését is beküldte már a városhoz. A költségvetés, amely magában foglalja az épület esetleges kibővítésének, a vezetékek és kapcsoló táblák áthelyezéseinek költségeit is, szóval az összes költségeket, sőt még

előre nem látott költségekre is 5 ezer koronát, mindössze 112 ezer koronára rug.

A költségvetés annyira aggodalmas lelkiismeretességgel készült, hogy a 112 ezer korona a valóságban a legnagyobb valószínűség szerint le fog szállani 100 ezer koronára, sőt ha az építkezést maga a város végezi, még alább is.

Ezzel azoknak kezéből is kiesett a fegyver, kik mindenre kiterjedő részletes költségvetés hiányában elleneztek a nappali áram bevezetését. Most már igazán nincs egyéb hátra, mint az ajánlatot elfogadni és a villamos bizottságot a kivitellel megbízni, ha egyáltalában szándéka a városnak a kisipar fellendülését előmozdítani.

Akiket a nappali áram ügye főképen érdekel — mintegy másfélszázan vannak — felhívást intéztek az összes törvényhatósági bizottsági tagokhoz, hogy e kérdésben döntő közgyűlésen minél számosabban jelenjenek meg és szavazatukkal támogassák a villamos bizottságnak a tízéves szerződésre vonatkozó ajánlatát, mint a városra nézre legkedvezőbbet, mert ha a közgyűlés az ajánlatot elfogadja, az erre vonatkozó határozat jogerőre emelkedése után — azaz két hét múlva — a villamos cég a nappali áramot a jelenlegi gépekkel is azonnal megindítja.

Ezt a kedvező alkalmat igazán bűn volna elhalasztani s épen azért magunk részéről is reméljük, hogy a közgyűlés az egyszer feladata magaslatára emelkedik és a nappali áram régóta vajudó kérdésését határozatával dűlőre viszi.

H i r e k .

Távozó főispán. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Z á k ó Milánt, Pancsova és Versec városok főispánját ezen állásától felmentette és ez alkalmal a távozó főispánnak buzgó szolgálatainak elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter Árpás Gyula kisvárdai járásbírói irnokot a kulai kir. járásbíróshoz helyezte át.

Államsegély. A vármegye területén működő községi és felekezeti népiskolai tanítók részére március hóban 18067 korona, eddig tehát összesen 52329 korona államsegély folyósított.

szobákba, pinceodukba szorul; aztán annyira „magányos” már, hogy róla beszélni még okulásért sem illik! . . .

Hát nem hősies megnyilatkozása-e az abszolút kegyeletnek Éva, a kis polgár leány kegyelele ilyen ellentétes életfelfogás és elbánás mellett! . . .

Hogy ez a csöpp kegyelet, ez a csöpp valódi női kegyelet abszolút értékű, azt nemcsak az bizonyítja, hogy e kegyelet megnyilatkozására a „Szép szeretet Anyja” csodával menti meg őt, az emberiség gondos édes anyját a szegyeteljes bukástól, az örökös gyaláztól, de a szín végén a költő a következőképen bánik el ezzel a csupa matériából és demonizmusból összehabart világgal, hogy megásatja velük a saját sirjukat s beleugortatja őket egytől-egyig abba a tátongó sirba, amelyből csak az anyag fluidáris keringése fogja őket ismét (nem egyéni, nem lelkes életre) csak materiális vegetációba fölszínre hozni!

De Éva, az egyetlen lény ebben a borzasztó millieubben csöppnyi igaz kegyeletéért, szellemével, egyéniségével egy felsőbb életbe

emelkedik glóriás fényben — csupán palástját és fátyolát ejti a sirba! . . .

*

És most eszembe jut Zombor város egyik bájos (szellemesen szép) nőtisztviselőjének néhány szava, amit a saját vallásos kultuszáról mondott.

— Tudja kérem, én sokat dolgozom egész nap és egész héten, meg egész életemben.

Nem érek rá a hosszú áhítat-gyakorlatokra.

Mire az ágyba kerülök, a fáradtság elnyom és sokszor csak annyit mondhatok, hogy: „Istenem” s azzal már alszom is.

És nem bánt a lelkiismeretem, mintha nem tettem volna eleget vallásos kötelességemnek . . .

Nem kétlem, hogy ez a sóhaj, ez a végtelenül rövid ima szivből fakadó, őszinte, igaz, bensőségteljes kegyelet s így bir a „női kegyelet” érdemszerű erejével, különösen a mai blasfemiás, sáros, materiális és demonias XX. században!

S legalább ennyit ajánlok a jelenlevő férfiaknak is; amennyit ez a szellemes ur-

leány fejlődött szive legnemesebb kegyeletes „magán ügyéből.”

Ne rösteljük azt a csekély, azt a tulajdósan mérsékelt szellemkultuszt, amely bennünket a szép szeretet Istenével kapcsol össze.

Azzal az Istennel, aki művész.

Mindenható művész: művészetet: szépeletet korlátlanul teremtő, örök entusiasmus gátolhatatlan tevékenységének szentséges lángjában dicsfényvel égő művész.

Aki végtelen gyönyört, kimerithetetlen gyönyört áraszt és glóriát mindazokra, akik az anyag és a gonosz elv kötelékeiből kibontakozva, hozzá fölemelkedni képesek.

Képesek . . . mert akartak!

Akartak fölemelkedni az abszolútbecsű kegyeletnek a felsőbb régiókba legnagyobb közvetlenséggel beható szárnyain!

Rosszul beszéltem az imént! Nem én ajánlom, hanem ajánlhatja a világirodalom leghatalmasabb költőóriása az emberiség ősatyjával, Ádámmal, aki a tudás, a tapasztalat, a meggyőződés embere, aki az emberiségnek „minden harcát végigcsatázta”! A

A nagyhét. A zombori róm. kath. plébániai templomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartani:

Virágvasárnapon 10 órakor a pálmák megáldása s körmenet; mire a Passióval a nagymise következik. — Délután 1/4 órakor magyar szentbeszéd.

Szerdán délután 4 órakor gyász-zsolozsma Jeremiás siralmaival s a „Miserere.“

Csütörtökön reggel 9 órakor nagymise közaldozással; — délután mint szerdán.

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztimádással, mire a Szentség a szentsírhoz vitetik; — ezután bunyevác szentbeszéd. — Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végzetével processió vezetetik a Kálváriához, honnét a templomba visszatérve, énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere.“ — Esti 7 órakor a szentsírnál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombat reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. — 8 órakor tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dicsénekekkel; azután a próféciák, keresztküszentelés és mindenszentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 1/2 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel 7 órai csendemise után az étkek megáldása; — 8 órakor kismise és német szentbeszéd; — 9 órakor csendemise, utána bunyevác szentbeszéd; — 10 órakor ünnepélyes nagymise; — délután 3 órakor vecsernye.

Husvéthétfőn a szokott órákban megtartani szokott szentmiséken kívül 1/2 órakor magyar egyházi szónoklat, — délután 3 órakor vecsernye.

Kitüntetett tanítónő. A közoktatásügyi kormány minden évben jutalomban részesíti azokat az idegennyelvű tanítókat és tanítónőket, akik a magyar nyelv oktatásában kiváló eredményeket érnek el. Legutóbb a pacséri gör. kel. szerb iskola tanítónőjét, Dimitrievics Dusánka részesült ilyen jutalomban. Faragó János bácsmezei tanfelügyelő nyújtotta át a fiatal szerb tanítónőnek a megérdemelt kitüntetést.

A magyar nyelv és a nemzetiségi iskolák. Faragó János kir. tanfelügyelő az elmúlt hónapban több népoktatási tanintézetet látogatott meg. Sajnálatos tényként említi fel jelentésében, hogy a szabályai magánjellegű, a boldogasszonyfalvai gör. kel. népiskola 2 osztályában, továbbá a kiszácsi és pirosi gör. kel., a tisztaistvánfalvai és kiszácsi ág. ev. elemi népiskolákban a magyar nyelv tanítási eredménye a törvényes követelményeknek nem felel meg.

Karácson Pál hadnagy győzelme. A m. kir. 2. honvéd lovasdandár tisztiiskolája, a m. kir. váci 6. honvéd huszárezred részvétele mellett április hó 9-én Vácon József főherceg ezredes, dandárparancsnok diszelnöklete alatt díjlovaglást és díjgratást rendezett. A díjlovaglásban az első díjat József főherceg tiszteletdíját és a díjgratásban a harmadik díjat Karácson Pál a kassai honvéd-huszárezred hadnagya nyerte el.

Vármegyénk adói. A pénzügyigazgatóság folyó hó 6-án megtartott közgazgatási bizottsági ülésén a március havi közadók állásáról a következőkben ismertette: Egyenes adóban 249.158 kor. 19 fillér fizetett be, 87.561 kor. 74 fillérrel, hadmentességi díjban 1.087 koronával, bélyeg- és jogilletékben 41.116 kor. 26 fillérrel kevesebb fizetett be mint februárban. Jellemző azonban vármegyénkre, hogy míg minden adónemben a befizetés kevesebb lett, addig a fogyasztási és italadóban 35.356 korona 78 fillérrel emelkedett.

Eljegyzés. Pavlovits Fedor zombori járási szolgabíró, dr. Pavlovits Simon vármegyei főorvos, kir. tanácsos fia, f. hó 6-án Fehértemplomban jegyet váltott Sztefanovits János bankigazgató leányával, Milával.

Iskolák államosítása. A közoktatásügyi miniszter Zsablya, Pincéd, Okér, Dunagárdony és Szond községekben új állami népiskolák felállítását rendelte el. Ezen új állami népiskolák 1909. évi szeptember hó 1-től kezdődő hatálylally fognak megnyitni. Petróc községben az állami iskola és óvoda, továbbá Kölpény községben az állami óvoda részére új épületek fognak felállítani.

Magánóvoda. A közoktatásügyi miniszter Stamatné Tury Róza okl. óvónő részére engedélyt adott, hogy Katymár községben egy magyar tannyelvű magánjellegű kisdóvodát nyithasson.

Nemzetiségi izgatás. A Gruics Tibor szerkesztésében Ujvidéken megjelenő „Branik“ című szerb hírlap ez év január 29-iki számába Budiszavlyevics Bude horvát orsz. képviselő egy cikket irt, melyért a szegeci királyi ügyészség vádat emelt a lap felelős szerkesztője ellen. A cikkben, aminek a címe: „Kik a nemzet ellenségei“, erős kirohantást intéz az írója a magyarság és az államközösség ellen. Az ügyészség nemzetiségi izgatás és államközösség elleni lázítás címén indította meg az eljárást.

Hunyadi László. A belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Hinterreiter László bajai tanuló vezetéknevét Hunyadi-ra változtassa.

gyakorlati hős és nemzetgazda ajánlja, mert fölismeri praktikus értékét is.

A francia forradalom vetésének sátnáldotta termését csépelgetve, vérző szívvel mondja: „Ismét csalódtam. Azt hívéim, elég lesz ledönteni a multak rémeit s szabadversenyt szerezni az erőknél. *Kilöktem a gépből egy főcsavart, mely összetartá: a kegyeletet s pótolni elmulasztám más erősből!* Mi verseny ez, hol egyik kardosan áll a mezetlen ellenek szemében? Mi függetlenség... száz hol éheznek... ha az egyes jármába nem hajol?

Kutyáknak harca ez egy konc felett!

E legutolsó sort ismételtelen el kellett mondanom az idézett gondolatok teljességeért.

Én magam nem itélek.

Életem a szép szereteté, amely a nagy gyarlóságnak alázatos tudatában legszivesebben a reménységre épít.

Fölistmertem a magam jelentéktelen és az emberiség észbontó nagy harcában a jóhiszem fontosságát, amely elvégre mégis a szép szeretet legáltalánosabb kultuszára vezethet.

Bizom az emberiség jobb sorsában

„vigasztaló, mosolygó geniuszáért“, aki kegyeletével csodák forrását nyithatja meg.

Ideálom: a tökéletes nő, aki az énekek énekében az ótestamentumi remek költészetten át így szól a szívekhez: „Én a szép szeretet anyja vagyok és a félelemé és a szent reménységé.“

Hallgassanak, igen tisztelt uraim, a kegyeletes női szívekre, ha az emberiség nagy ideáit teljesen megoldott valová kívánják tenni, hiszen a költő csodálatos művének finaléjában még egyszer figyelmezteti önöket a kegyeletes nő szellemi fensőbbiségére, midőn Éva ajakára e szavakat adja: „Ah! értem e dalt“, a férfiuéra pedig, nem igazságtalanságból, de mert ez csakugyan úgy is van, csak ezt: „Gyanitom én is!“

A megértés és gyanúsítás közötti különbséget, ha jól esett megértenem, éppen a kegyelet, amelyben a férfiu sokkal fejletlenebb.

Kövessük a kegyeletes női szív sugallatát, hogy utolérhessük őt s ezután együtt haladjunk!

Ugy legyen!

Iskolai ünnepség a zárdában.

A mi asszonyunkról nevezett iskolánék Fejér Gyula apátplébános és igazgató tiszteletére nevenapja alkalmából fényes iskolai ünnepséget rendeztek növendékeikkel. A díszterem, melynek egyik végében szinpad állott, zsufolásig megtelt meghívott vendégekkel és a növendékek szüleivel. A vendégek közt képviselve volt a vármegye, a város, a testvérintézetek, a tanfelügyelőség, a bíróság stb. Az ünnepség 1/2 órakor vette kezdetét Beethoven „Dicsőít téged, nagy égi Teremtő“ kétszólamu karének előadásával. Ezt követte Pailler Viimos „Szent Dorothea“ című három felvonásos színműve, melynek előadását gyönyörű élőkép zárta be: „Szent Dorothea bevonulása a mennybe“. A felvonások közt hallottunk Sztára J. „Scherzö“-ját négy kézre, Scharf M. melodramáját, Az orgona legendáját és Fučík Gy. Winterstürme című zongorakompozícióját. A névnapi üdvözlöt hét növendék mondta el a szírvány színeiben. Az ünnepséget „Lankadatlan fáradalmiért“ című kétszólamu karének fejezte be. Az apát meghatottan mondott köszönetet a növendékeknek szorgalmukért, a tisztelendónéknak fáradtságukért s a közönségnek megjelenéséért. A jelen voltak viszont éljennel és tapssal fejezték ki egyfelől elismerésüket a növendékeknek és a fáradhatatlan buzgósgu tisztelendónéknak a szerzett élvezetért, másfelől üdvözlötét az ünnepelt igazgató-apátnak.

Lyceumi előadás. Vasárnap, folyó hó 12-én d. u. fél 6 órakor a városháza dísztermében dr. Ferencsik Lajos főgimnáziumi tanár tart előadást Loewe balladairól. Az előadás kapcsán bemutatásra kerülő nyolc balladát Trischler Gyuláné urnő, Marschall Béla, Major József és Hrabovszky István urak fogják énekelni Blumenthal Károly, Tomcsányi Aladár, Szántó Károly és Marschall Béla urak zongorakiséréte mellett.

Az érsek adománya. Bácsujlaki küldöttség járt a mult héten Kalocsán az érseknél. A küldöttséget K i n d l Ferenc plébános és Dupca jegyző vezette. A küldöttség segélyt kért az érsektől az új iskola felépítéséhez. Az érsek méltányolta a község kérelmét, mely nagy önfeláldozással egészen újra építi iskoláit és a költségek fedezéséhez tízezer korona hozzájárulást ígért.

Darányi Rudolfsnádért. A kis torontáli német, de érzésben magyar községet, Rudolfsnádót a mult évben az árviz elpusztította. Sok lakója hajlék nélkül maradt, legtöbbjének az árviz elvitte vetését. A földművelésügyi miniszter már tavaly segítségére sietett a kárvallott falu kisgazdáinak, most pedig azzal segít szükös viszonyaikon, hogy az állatnevelés emelésére szüksegelt apaállatokat 3000 korona értékben ingyen szereztesse be e szorgalmas községnek, mely az elemi csapást szorgalmával néhány év alatt ki fogja heverni.

A Bács-Bodrog Vármegyei Házipar-kiállítás díjainak tervezésére a rendező bizottság pályázatot hirdetett: a plakettek az iparművészeti iskola növendékei között, az oklevelek a rajztanárképző növendékei között. Tehát a díjak művészi becsüek lesznek. A kiállítást hirdető falragaszt Juhász Árpád tervezte.

Változások a vasuti menetrendben. A máv. menetrendjében május 1-ével több változás lesz. A gyors utazást kedvelő közönségre nézve egyik újítás, mely szerint a gyorsvonatok menettartamát minden vonalon meghosszabbítják, különösen eleinte kellemetlen lesz. A forgalom zavartalan lebonyolítása tette ez újítást szüksegessé. A Horvátországgal és Boszniával való összeköttetés javítását célozza azon újítás, hogy a Szeged-Rökus—Szabadka—Zombor—Dálja—Bród között egy új, közvetlen vonatösszeköttetést létesítenek.

Eltűnt fiu. Beesulov Mitó zentai lakos 16 éves fia pár nap előtt nyomtalanul eltűnt és azóta nyoma veszett. Az aggódó szülök az eltűnést bejelentették a rendőrségnek. A gyermek kézrekerítése iránt a rendőrség azonnal megindította a nyomozást, de mind ez ideig hollétét nem sikerült megállapítani.

Választmányi ülés. A zombori Tulipánszövetség Magyar Védőegylet f. hó 2-án Vértési Károly elnökle alatt választmányi ülést tartott, melyen a következő tárgyak voltak napirenden: 1. Elnök bejelentette, hogy a központból felkérésére Dobieczyński Sándor ügyvivő tanácsos hajlandónak nyilatkozott Zomborban az iparvédelem és iparfejlesztés fontosságáról előadást tartani. Az előadás napjának meghatározására az elnök kéretett fel. — 2. Elnök előadja, hogy a házaló kereskedelem szabályozásának az általános ipartestülettel együttesen folytatandó tárgyalásokra kiküldött bizottság, melyben az elnök, az igazgató, dr. Donoszlovits Vilmos indítványozó, Buday Gerő és dr. Novák Elemér vett részt, közös értekezletet tartott, melyen megállapították az együttes eljárást, amelynek folyamán hozandó határozatot egyesületünk elő fogják terjeszteni állásfoglalás céljából. — 3. A „Sorompó” ifjúsági osztály megalakítása elhatározott és ennek szervezésére dr. Novák Elemér és Prokópy Imre szólítottak fel. — 4. A „nemzeti vásár” rendezésére vonatkozó központi leirat jóváhagyólag tudomásul vétetett és a vásár pártolása kereskedőinknek és iparosainknak figyelmébe ajánlatott. — 5. Csapó Samu igazgatónak a külföldi árucikkek megjelölésére és Léderer Mihálynak a zombori ipartelepek hirdetésére és ösmertetésére vonatkozó indítványa elfogadtatván, az előbbi érdekekben a központhoz felirat fog intézteni, utóbbi megvalósítása céljából pedig az adatok összegyűjtése után a „kereskedelmi múzeum” fog megkeresíteni. — 6. Nehány ügykezesi kérdés (tagdíjhatárolások) rendezésére és a f. hó 26-án tartandó közgyűlés előkészítésére tett elnöki előterjesztés fogadtatott még el az elnökségnek a közgyűlés által betöltendő tiszti állásokra nézve tett javaslatával együtt.

Hétosztályos polgári iskola.

A közoktatásügyi miniszteriumban már elkészültek a polgári iskolák reformjáról szóló törvénytervezettel. A törvénytervezet szerint a kultuszminiszter a négyosztályos polgári iskolát hatosztályossá akarja fejleszteni. A polgári iskolákról ma érvényben levő törvény megadja a miniszternek a jogot ahhoz, hogy a négyosztályos polgári iskolákat hatosztályúra fejlessze. Azonban még a hatosztályos polgári iskola is csak csonka alkotmány, mert nem képesít semmire. Azok, akik csupán csak önkéntességi jogot akarnak az iskolától, azok is kénytelenek reáliskolába, gimnáziumba, vagy kereskedelmi iskolába menni. A közoktatásügyi miniszter által tervezett hétosztályos polgári iskola érettségi bizonyítványt, önkéntességi jogot ad a növendékeinek és a polgári iskolák végbizonyítvánnyal lesz a közhivatalok egész seregéhez.

Közkerkölcsök védelme a falvakban. A falusi fiatalok erkölcsi megoltalmazására a belügyi kormány rendszabályokat szándékozik életbe léptetni s e célból megkereste az összes törvényhatóságokat, a vallás- és közoktatásügyi kormány a tanfelügyelőket, hogy amennyiben a törvényhatóságok a fiatalok korezmázásától való eltiltásra irányuló szabályrendeletekkel, rendszabályokkal bírnának, ezeket gyűjtsék össze és terjesszék föl. Országosan és egyöntetűen fogják a rendszabályokat megalkotni, melyek a gyermekeket, serdülő ifjakat és leányokat, korezmák, mulatóhelyek látogatásától a legnagyobb szigorral eltiltják. Az ellenőrzésre is nagy súlyt helyeznek s a visszaéléseket, mulasztásokat, kihágásokat nagyobb szigorral büntetik. Nagyon helyesen. Majd ha felelőssé teszik az ellenőrzést gyakorló közegeket s a „nemtörődömség” a zsebükbe vág, s a bőrükre megy, majd gondosabbak lesznek.

A közös konyha árverése.

A közös konyha értékesítő bizottsága a felszerelési tárgyak elárverését f. hó 10-én, 11-én és 12-én folytatja. Az árverés mindig d. u. 3 órakor kezdődik a függetlenségi kör házában.

Gondnokság. Az újvidéki kir. törvényszék Horváth Géza péterrévei földbirtokost, a zombori törvényszék Bognár Lajos kulai lakost gondnokság alá helyezte.

Eljegyzés. Burány János Zenta város adóügyi tanácsosa eljegyezte Vörös Flórián leányát, Mariskát. — Müller Ignác Adáról eljegyezte Müncz Lajos zentai iparos leányát, Irmuskát.

Szerencsétlenség egy hajón.

Bajáról írják: Halálos kimeneteli szerencsétlenség történt tegnap reggel 9 órakor a Magyar Építő Részvénytársaság „Nyugat” nevű gőzhajóján. A hajó gépésze megparancsolta Dobai Lajos hajófűtőnek, hogy tisztogassa meg a hajó kerekeit. Dobai egy társával együtt eleget is tett a parancsnak. Hozzá fogott a kerekek tisztogatásához. A fűtők még len foglalatokodtak a kerekeknél, amikor a hajó gépésze megindította a gőzt és működésbe hozta a gépet. Alig indultak meg a gépek, Dobainak velőt rázó jajkiáltása harsogta túl a gépek dübörgését. A kerék, amelyet tisztított a szó-szoros értelmében összelapította Dobait. Mire a jajkiáltásra a hajó személyzete odafutott, Dobai már meghalt. A teljesen összelapított holttestet nagynehezen húzták ki a gépek kerekei közül. A rendőrség a tragikus esetben rögtön megindította a vizsgálatot, amely hivatva lesz kideríteni, hogy kinek a mulasztása idézte elő a halálos kimeneteli balesetet.

Gondnokság. A szabadkai kir. törvényszék Boros Dávid zentai lakost és Tapody Józsefné szül. Račsmány Teréz szabadkai lakost elmebetegség, Allaga Antal katymári lakost pedig gyengeelméjűség miatt gondnokság alá helyezte.

Megfőtt gyermek. Egy ártatlan gyermek végzetes szerencsétlenségéről kapunk tudósítást Tavankutról. Muszin József 3 éves kis fia a napokban vigan játszódott a tűzhely körül; míg a kis gyermek vigan üzte pajkos játékát, addig az anya hozzálátott a mosáshoz. Az anya egy pillanatra kiment az udvarban levő kuthoz, hogy magának vizet merítsen; míg ő a kuthoz foglalatokodott, addig az ártatlan gyermek beleesett egy forró vízzel telt kotlába. A rémes sükoltozásra berohant a kétségbeesett anya és kikapta a gyermeket a forró vízből, de az ártatlan gyermek már annyira összegegette magát, hogy súlyos égési sebeibe rövid szenvedés után belehalt.

Testvérgyilkosság Mélykúton.

A mélykúti csendéletet a napokban gyilkos merénylet zavarta meg. A gyilkosság annál nagyobb szenzációt keltett, mert testvér gyilkolta meg a testvérét, akivel pedig előzetesen sem haragban, sem ellenségeskedésben nem volt, hanem vele a legjobb békességben élt. A szenzációs gyilkosságról a következő tudósítást kaptuk: Raffay György és Raffay Mátyás mélykúti lakosok édes testvérek voltak és együtt laktak a közös tulajdonukat képező mélykúti kis házban. Vasárnaponként, mikor a munka szünetel, a testvérek otthon szoktak maradni, korezmába soha sem jártak. Most vasárnap, április 5-én is — mivel hideg és esős idő volt — a testvérek a kemence mellé húzódtak s ott együtt beszélgettek. Szó szót ért és a testvérek valami fölött vitába keveredtek. A vita annál emelkedettebb hangulatban folyt le, mert az asztalról nem hiányzott a bacsikai carcos sem. Mindakét Raffay testvér ittas volt s egyik sem akart engedni. Veszekedés közben Raffay György arcul ütötte Mátyást. Erre Mátyás nekiment testvérenek s dulakodni kezdett vele. Dulakodás közben az asztalig szoritotta Raffay Mátyás a bátyját. Az asztalon kinyitva állott egy hosszú, élesre fent bicska, mellyel a testvérek előbb szalonnát ettek. Raffay György egy gyors mozdulattal felkapta az asztalról a bicskát s azt mélyen beleszurta öcsese testébe. Raffay Mátyás egy jajkiáltás nélkül holtan rogyott össze. A kés a bordák között befuródott s átjárta a szívet. A gyilkos testvér maga jelentkezett a csendőrségen, ahol letartóztatták és bekisérték a szabadkai kir. ügyészség fogházába.

Felakasztotta magát. Krumbach Péter újvidéki iparos a napokban Zimonyban mise közben elrejtőzött a templomban és mikor mindenki már eltávozott, a templom csillárjára felakasztotta magát.

A tüdővész pusztítása. A Tuberkulózis című havi közlöny áprilisi száma az egész ország területén a múlt év utolsó hónapjában tüdővészben elhalt egyének számát közli. E pusztító kórság áldozatának száma Bácsbodrog megye területén 148, Zombor városában 11, Szabadkán 29, Baján 7 és Újvidéken 7.

A közönség figyelmébe. Özv. Knippl Gáspárné ez uton értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy férje elhalálása folytán a Basa-utcában levő sörcsarnokot tovább vezeteti, és mindenkor oda fog hatni, hogy nagyrabecsült vendégeit a legelőzékenyebben kiszolgálhassa.

Dunába akart ugrani. Az újvidéki Abbázia-kávéház kaszirnője — mint tudósítónk írja — hétfőn estefelé a vashidról a Dunába akart ugrani. Három uriember, kik megtudták a kaszirnő tervét, utána mentek s mielőtt a szerencsétlen még elkövethette volna tettét, lefogták és átadták egy rendőrnek. A tót származású kaszirnő, ki különben magyar gyűlöletéről ismeretes, azt állítja, hogy azért akart a Dunába ugrani, mert a gazdája rosszul bánt vele.

Gyilkosság Jánoshalmán. Jánoshalma községben, — mint tudósítónk jelenti, — Szücs Gergely, Binszky Antal és Vig Antal ottani legények valami fölött az utcán összeszólalkoztak. A szóváltás hevében Binszky István előrántotta zsebkését és azzal legénytársát, Szücs Gergelyt szíven szurta. A szerencsétlen huszonkét éves fiatal ember nyomban meghalt. A tettest a csendőrség letartóztatta és bekisérte a bácsalmási járásbíróházába.

Ez is mulatság. Az emberek különféle szórakozásban lelik kedvüket. Egyik a csendes ivásban, a másik cigány muzsika mellett való duhajkodást tartja a világ legszebb mulatságának. Raile Kovács János Csátalján úgy szokott szórakozni, hogy az utcán járókelőket ijesztgeti. A múlt csütörtökön például bicskát rántott és Heffner János mészárosra rohant azzal fenyegetve, hogy megöli. A halálra rémült ember egyenesen a csendőrségre futott védelemért. A csendőrség feljelentette a furcsa passziójú Railet.

Goldfahn Sándor és fia cég — fővárosi mintára — egyes cikkek forcirozott eladását leszállított áron eszközli, ajánljuk hirdetését a n. é. közönség figyelmébe.

HIRDETÉSEK.

KERESTETIK egy 15-18 éves, jobb házból való

magyar leány

2 gyermek mellé. — Utbaigazítást ad e lap kiadóhivatala. 4-4

Egy jóforgalmu

szatócás-üzlet,

tőzsde, italmérés, denaturáltszesz engedélyekkel azonnal kiadó.

Özv. Vörös Istvánné

3-2 Zombor, Posta-utca.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönségnek, valamint régi vengéimnek becses tudomására hozni, hogy **Ujvidéken az Andrássy-utca 7. szám alatt** levő házat és a benne oo évtizedek óta fennálló oo

„Fehér hajó” szállodát

megvettem és azt teljesen átalakítva, a modern igényeknek megfelelően bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére.

Kényelmes szobák.
- **Figyelmes kiszolgálás.**
Mérsékelt árak.
- **Feltétlen tisztaság.**
A város központján.
- **Izléses italok.**

Valódi pilseni sör.
20-1 Tisztelettel
ZURKOVICS GYÖRGY,
szállodás.

50-9

„Blickensderfer”
eredeti amerikai **írógép,**

azonnal látható írással.

Tiszta acél-szerkezet. Gyönyörű szép írással. Az írógépek legolcsóbbja.

Á r a:

teljes felszereléssel csak 300 K.

Írógép kellek a legolcsóbb árakban szállítanak. Amerikai irodai butorok mintatelepe. Tessék prospektust kérni!

Kaufman és Társa Budapest
V., Zoltán-utca 16. szám. (Szabadságtér.)

Állandó raktár és képviselőt Bács-Bodrog megye részére

Teltsch Gáspár,
műszer- és látzerésznel Zomborban.

Ház eladás.

Zomborban a Dob-utcában lévő 21. számú ház, mely 3 külön lakásból és a hozzávaló mellék-helyiségekből áll, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad

TILLY JÓZSEF
kovácsmester, Thököly- (apatini) ut 20. sz. a. Zombor.

Továbbá fentnevezett kovácsmesternél több szobabutor, **ruganyos- és parasztkocsi** jutányos áron eladó. ■ 3-3

FAJTOJÁSOK.
REITTER OSZKÁR
főkapitánynál
NAGYBECSKEREKEN kaphatók.

Elsőrendű **Angliából** hozatott fajtisza

Sárga orpington
Fehér orpington } **tojások**
Óriás pekingi kacsa

darabja 70 fillér. *—3

Rázásmentes biztos csomagolás, faládákban ingyenes.

ÁLLAMI NAGY ARANYÉRMEK.
Legelső győzelmi díjak, hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.

Őszi szállításra fenti állatokon kívül nagytestű angol emdeni libák is megrendelhetők

Kitüntetések:
Arad
Budapest I.
Budapest II.
Bécs
Belgrád
Lovrin
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Zenta

Magyar állami nagy aranyérem.

Összes cikkeink occasió árakon!

Ma és a következő napokban, bezárólag április hó 12-ig eladásra kerül

3000 darab férfing
mélyen leszállított árakon!

Egyben tudomására hozzuk, a n. é. közönségnek, miszerint

= férfi kalapokat =

is, nagy választékban, rendkívül olcsó árakon raktáron tartunk.

GOLDFAHN SÁNDOR ÉS FIA
Zombor, Kossuth Lajos-utca a különlegességi tőzsde mellett.
81-10-3

Villanyos csillárok, diszműárak. Csipkék, szalagok, kötőpanutok.

Angol nyakkendők, pécsi keztyűk!

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.
Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.
Keil-féle padlófénymáz 90 fl.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók: 8-2

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye Zombor, Galamb-utca 10. sz.
Mindennemű mechanikai gépek javítóműhelye úgy-
mint: varrógépek, kerékpárok, számozó- és írógépek, gramophonok, villanyos-
csengők és minden e szakmába vágó gépek javítása
szavatosság mellett eszközöltetik.

Allandó raktar:

Varrógépekben és kerékpárokban,

valamint ezen gépek alkatrészeiben. **Külső- és belső kerékpár-gumik**, nyergek, pumpák, csengők, francia-
kulesok, kürtők, küllők stb.

A világhírű „Kaiser“-kerékpárok egyedüli raktára.

ELADÓ TELKEK.

6 drb házhelynek meg-
felelő s igen szép helyen
:: 3-3 lévő ::

kisebb-nagyobb telek
eladó.

Bővebb értesítést nyujt

Anisich Mihály,

:: Gazdasági Egyesület (Rákóczi-ut.) ::

:: HÁZELADÁS ::

Szelencse kölvárosban, Gőjza-ut-
cában, Knezevich-féle ház szabad-
kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás kapható dr.
KÉSMÁRKI BÉLA ügyvéd és
KNEZEVICH JÓZSEF duna-
gárdonyi jegyzőnél.

Orpington

fajtiszta tyúkok, angol vérű
kakas utáni tojások, sárga
4 kor., fehér 5 kor. tucatja.

EMDENI

óriás ludtojások darabja 1
korona 20 fillér.

Herold Jánosné

10-8 Sztapár, pályaudvar.

GOMBOS NÁNDOR

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos
ZOMBOR (Bácska).

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben (vendéglősök, mézárosok
és magánosok részére);

fürdőkádákban

és
konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti

bármilynemű bádogárak elkészíttetnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.